

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. odmówił J. M. prawa do ponownego przeliczenia kapitału początkowego podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż przedłożone dowody nie wpływają na dotychczas ustaloną wysokość kapitału (decyzja k. 11 plik I akt ZUS).

Wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, iż uważa ją za krzywdzącą. Wniósł o uwzględnienie w wysokości kapitału początkowego okresów: Szkoły Włókienniczej dla Pracujących w zawodzie tkacza od 1 września 1966 roku do 21 czerwca 1969 roku, zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1974 roku do 16 kwietnia 1976 roku, pracy w Zakładach (...) w P. od 21 października 1969 roku do 28 lutego 1983 roku, pracy w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) od 20 czerwca 1983 roku do 15 kwietnia 1984 roku i okresów zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy (odwołanie k.3).

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji. Organ wskazał, iż organ rentowy uwzględnił obliczając kapitał początkowy następujące okresy składkowe: 1 IX 1966 roku – 27 IX 1969 roku, 21 X 1969 roku – 22 IV 1974 roku, 23 IV 1974 roku -16 IV 1976 roku, 17 IV 1976 roku – 28 II 1983 roku, 29 V 1984 roku -30 IV 1989 roku, 28 XII 1992 roku – 31 XII 1992 roku (odpowieź na odwołanie k.9-10).

W piśmie procesowym z dnia 24 sierpnia 2020 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował jego żądania i wniósł o uwzględnienie wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego przez wnioskodawcę w okresie szkoły, w tym po 150,- zł miesięcznie w pierwszej klasie, po 320,- zł w drugiej klasie i po 2,60 zł za godzinę (6 godzin dziennie przez 4 dni w tygodniu), wysokości wynagrodzeń wynikających z druków Rp-7, a także za okresy, za które wnioskodawca nie dysponuje takimi dokumentami – dodatków wynikających ze złożonych angaży, w tym dodatku funkcyjnego 600,- zł, 750,- zł od 1 VIII 1982 roku, a potem 800,- zł, dodatku stażowego liczonego od 1966 roku po 1% rocznie, stawki wynagrodzenia zasadniczego w kwocie 5.000,- zł, premii regulaminowej, ekwiwalentu z opał (pismo k.81-83).

Na rozprawie w dniu 17 grudnia 2020 roku pełnomocnik wnioskodawcy ostatecznie sprecyzował swoje stanowisko i wniósł o uwzględnienie danych z załączonych dokumentów Rp-7, niezależnie od tego, że za pewien okres obliczono wysokość kapitału początkowego z uwzględnieniem kart wynagrodzeń (e-protokół z 17 grudnia 2020 roku 00:09:35).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. M. urodził się (...) (okoliczność bezsporna).

Decyzją z dnia 28 listopada 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił wnioskodawcy kapitał początkowy i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 121.516,78 zł. Kapitał początkowy ustalono przyjmując podstawę jego wymiaru w kwocie 1.246,77 zł, przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest okresu od 01.01.1979 r. do 31.12.1988 r., w wysokości 102,12 %. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w ilości: 22 lata, 2 miesiące i 11 dni. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego dla ubezpieczonego wyniósł 75,80% (decyzja k. 5-6 plik I akt ZUS).

W dniu 20 września 2017 roku wnioskodawca wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury (wniosek k.1-3 akt ZUS plik II).

Decyzją z dnia 29 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn. zm.) przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 1 października 2017 roku, tj. od dnia wejścia w życie przepisów. Wysokość emerytury została obliczona z uwzględnieniem kwoty składek zaewidencjonowanych

na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła – 22.570,35 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła – 453.861,40 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 216,80 miesięcy, wyliczona kwota emerytury wyniosła zaś 2.197,56 zł. (decyzja k. 27 – 28 akt ZUS plik II).

W dniu 15 października 2019 roku odwołujący wniósł o przeliczenie wysokości emerytury załączając kopie świadectw pracy i angaży (wniosek k.30 akt ZUS plik II).

Decyzja z dnia 6 listopada 2019 roku organ rentowy odmówił przeliczenia wysokości emerytury, podnosząc argumentację jak w decyzji o odmowie przeliczenia kapitału początkowego).

W okresie od 1 września 1969 roku do 27 września 1969 roku wnioskodawca zatrudniony był w (...) Zakładach (...) 1905 roku (...) na stanowisku ucznia, a ostatnio jako tkacz (świadectwo pracy k. 6 akt ZUS plik II).

Była to trzyletnia szkoła przyzakładowa. Uczniowie mieli podpisane umowy o naukę zawodu i otrzymywali wynagrodzenie. W pierwszym roku nauki w kwocie 150,- zł miesięcznie, w drugim 320,- zł miesięcznie, a w trzecim 600,- zł. Za okres wakacji (lipiec, sierpień) nie płacono wynagrodzenia. Nie było premii ani dodatków (zeznania świadka A. P. e-protokół z 17 grudnia 2020 roku 00:30:26, zeznania świadka B. T. e-protokół z 17 grudnia 2020 roku 00:36:07 i 00:39:25, zeznania świadka W. B. e-protokół z 17 grudnia 2020 roku 00:39:49).

W okresie od 21 października 1969 roku do 28 lutego 1983 roku i od 29 maja 1984 roku do 30 kwietnia 1989 roku odwołujący zatrudniony był w Zakładach (...) w Ł., na stanowisku mistrza tkackiego. Otrzymał w tym czasie następujące wynagrodzenia:

- za 1978 rok - 64.615,- zł – co daje wskaźnik 110,18%;
- za 1979 rok - 69.473,- zł – co daje wskaźnik 108,68%;
- za 1980 rok - 80.628,- zł – co daje wskaźnik 111,24%;
- za 1981 rok - 104.822,- zł – co daje wskaźnik 113,24%;
- za 1982 rok - 124.246,- zł – co daje wskaźnik 89,02%;
- za 1983 rok - 26.929,- zł – co daje wskaźnik 15,50% a łącznie z dodatkowym przyjętym wynagrodzeniem – 47,06%;
- za 1984 rok - 138.657,- zł – co daje wskaźnik 77,98%;
- za 1985 rok - 322.604,- zł – co daje wskaźnik 134,38%;
- za 1986 rok - 395.137,- zł – co daje wskaźnik 136,66%;;
- za 1987 rok - 420.482,- zł – co daje wskaźnik 120,07%;
- za 1988 rok - 871.958,- zł – co daje wskaźnik 136,87%.

Wysokość wynagrodzenia określona została w oparciu o listy płac i akta osobowe.

(zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k.107, uzupełnione wyliczeniem k.130).

Hipotetyczna wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy, przy uwzględnieniu danych z dokumentów Rp-7 za lata 1978 – 1988 wynosi 125.517,04 zł przy wskaźniku podstawy wymiaru w wysokości 107,56% ustalonego za lata 1979-1988. Wysokość zarobków za okres nauki nie wpływa na wysokość kapitału początkowego ani w przypadku nieuwzględnienia wynagrodzenia za okres wakacji, ani w przypadku jego uwzględnienia (hipotetyczne wyliczenie k.123-130).

Przy ustalaniu stanu faktycznego sąd przyjął stałą wysokość wynagrodzenia w trzecim roku nauki ponieważ tak zeznawali wszyscy świadkowie. Co prawda do akt sprawy załączono kopie umowy świadka ze stawką 2,60 zł za godzinę, jednak sąd nie zlecił dodatkowej symulacji, z uwagi na fakt, iż przyjęcie kwoty 600,- zł miesięcznie nie dało podstaw do podwyższenia wysokości kapitału początkowe. Tym bardziej nie dałoby pożądanego efektu przyjęcie kwoty 2,60 zł. Do uzyskania kwoty 600,- zł wnioskodawca musiałby pracować ponad 230 godzin miesięcznie a nie jak podaje 4 razy w tygodniu po 6 godzin.

Sąd pominął zeznania wnioskodawcy w zakresie w jakim zeznawał na temat wysokości i składników wynagrodzenia w okresie zatrudnienia w zakładach (...) bowiem dane te nie były precyzyjne a nadto za okres tego zatrudnienia ubezpieczony przedłożył dokumenty Rp-7. Nadto Sąd pominął zeznania świadków R. G., K. A. i G. K. ponieważ świadkowie nie wnieśli żadnych istotnych informacji w spornym zakresie. Nie pamiętali bowiem kwot wynagrodzeń uzyskiwanych nie tylko przez wnioskodawcę ale nawet własnych zarobków z okresu pracy w Zakładach (...). Sąd pominął również dokumenty w postaci kserokopii legitymacji ubezpieczeniowej świadka – bowiem podstawą obliczenia świadczeń mogą być wyłącznie dokumenty dotyczące wnioskodawcy, chyba, że ponad wszelką wątpliwość udowodniony, iż obie osoby zarabiałały identyczne kwoty, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Nadto w toku postępowania przedstawiono dokumenty dotyczące wynagrodzeń wnioskodawcy, które to wynagrodzenia ustalono w oparciu o dokumentację źródłową.

Sąd nie mógł przyjąć do podstawy obliczenia kapitału początkowego kopii angaży złożonych przez pełnomocnika wnioskodawcy. Podkreślić należy, iż po pierwsze nie zostały one poświadczone za zgodność z oryginałem a oryginałów strona nie przedłożyła, po wtóre (niezależnie od pierwszego argumentu) tylko jeden angaż dotyczy okresu od 2 listopada 1969 roku, pozostałe są z lat, za które przedstawiono dokumenty Rp-7 a zatem wszystkie kwoty uzyskiwane przez wnioskodawcę winny być w nich uwzględnione. Odnośnie zaś angażu z 1969 roku to przewidywał on stawkę akordową, która przy braku danych dotyczących wykonania akordu uniemożliwia przyjęcie nawet hipotetycznego wyliczenia.

Podkreślić należy, iż nawet gdyby dokumenty Rp-7 nie zawierały zmiennych danych dotyczących wynagrodzenia jak np. premia to zgromadzony materiał dowodowy nie dawałby podstaw do uwzględnienia tych dodatków, bowiem brak dowodów na to w jakiej kwocie były one wypłacane miesięcznie. Żaden ze świadków nie potrafił podać ani zasad ani tym bardziej wysokości tych kwot. Premia określona była natomiast przykładowo – do 40%. Nie wiadomo od czego zależała wysokość przyznanej premii ani czy była wypłacana w każdym miesiącu. Jeśli natomiast chodzi o stałe dodatki to z całą pewnością były one uwzględnione w dokumencie Rp-7 bowiem wynika z niego, iż sporządzono go w oparciu o akta osobowe i listy płac.

Z tych względów sąd nie nakazał przeliczenia wysokości kapitału początkowego przy uwzględnieniu informacji z angaży, które mogą stanowić pomocnicze źródło dowodowe, w przypadku dokumentów w postaci Rp-7, sporządzonego w oparciu o listy płac, które stanowią najpełniejszą informację o wysokości uzyskiwanych wynagrodzeń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Istota niniejszego postępowania sprowadziła się do rozstrzygnięcia czy możliwym jest przyjęcie innych wartości wynagrodzenia przy wyliczaniu kapitału początkowego wnioskodawcy. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że wartość kapitału początkowego ubezpieczonego przekłada się bezpośrednio na wysokość świadczenia emerytalnego.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 53) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według

zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1. okresy składkowe, o których mowa w art.6,
2. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,
3. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust.3 art.174 ww. ustawy, ustala się na zasadach określonych w art. 5, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 roku.

Stosownie zaś do treści art.174 ust.3b jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Zgodnie z treścią §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja §21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93).

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe potwierdziło wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez wnioskodawcę w latach 1966 -1969 – to jest w okresie nauki w szkole oraz wysokość wynagrodzenia uzyskiwanego w zakładach (...). W tym drugim wypadku wnioskodawca przedłożył dokumenty Rp-7, które dały podstawę do przeliczenia wysokości jego kapitału początkowego. Po uwzględnieniu wynagrodzeń

za okres nauki okazało się, że z uwagi na jego na jego wysokość nie wpłynie to na wysokość kapitału początkowego. Najkorzystniejszy wskaźnik uzyskano z lat 1979 – 1988.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku oraz na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c., a wobec braku podstaw do zwiększenia wartości kapitału początkowego ponad kwotę określoną w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie w pozostałym zakresie, o czym orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

W punkcie 3 sentencji wyroku na podstawie art. 98 kpc Sąd zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 110,70 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu. Stosownie zaś do treści § 15 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 18) w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym opłaty wynoszą 90 zł. Zgodnie zaś z § 4 ust.3 opłaty o których mowa w ust. 1 i 2 podwyższa się o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług. Z tych względów Sąd zwiększył należną kwotę o kwotę podatku VAT tj. o kwotę 20,70 zł.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

6 V 2021 roku.